

U gornjem toku Neretve opstaje genetski jedinstvena vrsta endemske potočne pastrmke jadranskog haplotipa, a njihova očuvana staništa ukazuju na potrebu zaštite. Iz tog razloga, projekti izgradnje hidroelektrana su jako loš izbor i ne postoji javni interes i opravdanost za daljnjim investiranjem u hidroenergetske projekte na ovom području.

Zbog kršenja pravila Energetske zajednice u vezi planirane izgradnje hidroelektrane (HE) "Ulog" te obje faze HES "Gornja Neretva" u okviru kojih se planira izgradnja sedam malih hidroelektrana (MHE) na rijeci Neretvi, Centar za životnu sredinu i Aarhus Centar u BiH, zajedno sa međunarodnim organizacijama RiverWatch, EuroNatur, CEE Bankwatch i ClientEarth, uložili su žalbe Energetskoj zajednici.

Sedam MHE koje su planirane u obje faze projekta HES "Gornja Neretva", zajedno sa HE "Ulog" (snage 35 MW), praktično pretstavljaju jedan složeni niz energetske postrojenja koji se kontinuirano prostire na toku od nekoliko kilometara rijeke Neretve, uništavajući njen cijeli gornji tok. Studije uticaja na životnu sredinu navedenih postrojenja takođe sadrže niz nedostataka, jer je većina podataka o bioraznolikosti koji su korišteni zapravo uzeti sa lokacija gdje ovi projekti uopšte nisu planirani. Kroz studije se nagađa koje su vrste prisutne na ovim lokacijama, a nisu dosljedno analizirani ni negativni uticaji na pojedine vrste poput vidre, medvjeda, vuka te raznih ptica koje ovise od zdrave populacije ribe. Naime, studija uticaja na životnu sredinu mora posebno utvrditi, opisati i na prikladan način procijeniti neposredne učinke projekta, ali također mora uključivati analizu kumulativnih učinaka na životnu sredinu koje taj projekt može proizvesti, kada se zajednički razmatra sa ostalim projektima.

Međutim, nadležne vlasti, koje su inače odgovorne da osiguraju i provedu adekvatnu procjenu, su propustile da predvide stepen složenosti štetnog uticaja na životnu sredinu na ovom području, što je pored niza drugih nepravilnosti, ujedno i glavni razlog za ulaganje ovih žalbi.

"Izgradnja svih planiranih postrojenja praktički znači da će ona neprekidno da se protežu od oko osmog kilometra od izvora do 38 kilometra od izvora (ukupno čak 30 km) sa samo jednim razmakom od dva km između Uloga i Uloškog Buka. Imajući na umu da HE 'Ulog' praktično doseže entitetsku granicu sa FBiH, to znači da bi ove hidroelektrane izravno uticale na tri četvrtine rijeke do entitetske granice. Ako se ti planovi nastave, gornja Neretva će se u potpunosti iz rijeke pretvoriti u niz akumulacija i cjevovoda, što je ne samo protivno preuzetim obavezama, nego i potpuno neprihvatljivo", navela je Nina Kreševljaković, pravna savjetnica Aarhus Centra u BiH iz Sarajeva.

Centar za životnu sredinu i Aarhus Centar u maju su uložili i tužbu u upravnom sporu protiv rješenja Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, kojim se nosilac

projekta "MHE Marvel" d.o.o. Kalinovik oslobađa obaveze da sprovode procjenu uticaja i pribavi novu studiju uticaja na životnu sredinu za projekat HES „Gornja Neretva“ Faza I, budući da je ista prestala da važi.

Međutim, dok je ovaj sudski postupak još u toku, investitor u HE "Ulog", koja je planirana nizvodno na istoj rijeci, u junu je otpočeo sa miniranjem korita rijeke i pripremnim radovima koji imaju ozbiljne posljedice po stanje gornjeg toka Neretve.

"Pored drugih nedorečenosti, poznato nam je i da ekonomskoj opravdanosti projekta HES 'Gornja Neretva' prijeti izgradnja dalekovoda dužine od oko 40 kilometara. Niti jedna studija uticaja ne spominje bilo kakvu procjenu kumulativno štetnog uticaja svih HE na slivu Neretve kao ni ove infrastrukture, a dalekovod i priključak na mrežu uglavnom finansira država, te nije jasno kakav bi uticaj njegova izgradnja i krčenje šuma povezano s izgradnjom, imalo na životnu sredinu i društvo", izjavio je Viktor Bjelić, potpredsjednik Centra za životnu sredinu.

Izvor: czzs.org